

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๘ ตรี (๑๒)
แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับ
กรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๒๐๙.๑/๖๗๕๒ ลงวันที่ ๒๓
เมษายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่มาตรา ๘ ตรี (๑๒) แห่ง
พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่ง
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารรัฐวิสาหกิจว่า ไม่
เป็นหรือภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันได้รับแต่งตั้งไม่เคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มี
อำนาจในการจัดการ หรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมี
ประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น เว้นแต่การเป็นประธานกรรมการหรือ
กรรมการในนิติบุคคลดังกล่าวโดยการมอบหมายของรัฐวิสาหกิจนั้น

ในขณะนี้รัฐวิสาหกิจหลายแห่งอยู่ระหว่างดำเนินการสรรหาผู้บริหารสูงสุดของ
รัฐวิสาหกิจ และมีปัญหาว่าบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกที่มีความสามารถและมีประสบการณ์ในธุรกิจที่
เกี่ยวเนื่องไม่สามารถสมัครเป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจได้ เนื่องจากมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา
๘ ตรี (๑๒) ดังกล่าว จึงทำให้รัฐวิสาหกิจไม่สามารถสรรหาบุคคลที่มีความชำนาญและประสบการณ์
มาบริหารรัฐวิสาหกิจนั้นได้

กระทรวงการคลังจึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. บริษัทที่รัฐวิสาหกิจเข้าถือหุ้น ถือเป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน
หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้นตามมาตรา ๘ ตรี (๑๒) แห่ง
พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือไม่

๒. กรณีที่รัฐวิสาหกิจมอบหมายให้พนักงานของรัฐวิสาหกิจนั้น (เช่น รองผู้ว่า
การฯ) ไปดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารในบริษัทที่รัฐวิสาหกิจเข้าถือหุ้น โดยพ้นจากตำแหน่งใน
รัฐวิสาหกิจ จะถือว่าบุคคลดังกล่าวมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ ตรี (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติ

คุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือไม่

๓. กรณีที่รัฐวิสาหกิจมอบหมายให้พนักงานของรัฐวิสาหกิจนั้น (เช่น รองผู้ว่าการฯ) ไปดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารในบริษัทที่รัฐวิสาหกิจเข้าถือหุ้น โดยรัฐวิสาหกิจยังคงส่งมอบตำแหน่งไว้ แต่ไม่ได้รับเงินเดือนจากรัฐวิสาหกิจที่มอบหมาย จะถือว่าบุคคลดังกล่าวมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ ตรี (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือข้างต้นโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง และได้ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า กระทรวงการคลังขอหารือเรื่องนี้เนื่องจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จะต้องดำเนินการสรรหาผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งขณะนี้ กฟผ. ได้มอบหมายให้รองผู้ว่าการ กฟผ. จำนวน ๒ คน ไปดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการของบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และกรรมการผู้จัดการใหญ่ของบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่ กฟผ. ถือหุ้นอยู่ โดยยังคงสถานะพนักงานของ กฟผ. และตำแหน่งไว้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) จึงเห็นว่า เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๘ ตรี^๑ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการ

^๑ มาตรา ๘ ตรี ผู้บริหารนอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้สำหรับรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ แล้ว ยังต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) สามารถทำงานให้แก่รัฐวิสาหกิจนั้นได้เต็มเวลา
- (๓) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (๗) ไม่เป็นผู้บริหารหรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจอื่น หรือกิจการอื่นที่แสวงหากำไร
- (๘) ไม่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (๙) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๑๐) ไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (๑๑) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือบริษัทมหาชนจำกัด เพราะทุจริตต่อหน้าที่
- (๑๒) ไม่เป็นหรือภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันได้รับแต่งตั้ง ไม่เคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมี

และพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้ว กรณีควรวินิจฉัยตามข้อเท็จจริงเฉพาะที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ว่าการ กฟผ. เท่านั้น โดยมีความเห็นในปัญหาข้อหารือ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การพิจารณาว่า บริษัทที่รัฐวิสาหกิจเข้าถือหุ้นถือเป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๘ ตรี (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเป็นรายกรณี และการมีประโยชน์ได้เสียตามบทบัญญัติดังกล่าวย่อมหมายความว่า การมีประโยชน์ได้เสียไม่ว่าทางตรง อันได้แก่ การเป็นคู่สัญญาหรือได้รับประโยชน์ในเชิงธุรกิจโดยตรงกับรัฐวิสาหกิจ หรือการมีประโยชน์ได้เสียในทางอ้อม อันได้แก่ การมีส่วนได้เสียผ่านบุคคลอื่นหรือใช้วิธีการอื่นอันจะกระทำให้เกิดการขัดกันผลประโยชน์ การเข้าถือหุ้นของรัฐวิสาหกิจในนิติบุคคลอื่นจึงมิใช่องค์ประกอบหลักที่จะนำมาพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทน กฟผ. ว่าในขณะนี้ กฟผ. ถือหุ้นในบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด(มหาชน) ประมาณร้อยละ ๔๕.๐ ของทุนจดทะเบียน และในบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) ประมาณร้อยละ ๒๕.๕ ของทุนจดทะเบียน ซึ่งบริษัททั้งสองมีลักษณะการประกอบธุรกิจหลักโดยลงทุนในฐานะผู้ถือหุ้นในบริษัทต่างๆ ในรูปบริษัทโฮลดิ้ง และในปัจจุบัน กฟผ. ไม่ได้ดำเนินธุรกิจใด ๆ ร่วมกับบริษัททั้งสองแห่ง สำหรับบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) ถือหุ้นในบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่มีรายได้หลักมาจากสัญญาซื้อขายไฟฟ้าสำหรับโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนและสำหรับโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วม ที่ทำกับ กฟผ. และถือหุ้นในบริษัทราชบุรีพลังงาน จำกัด ซึ่งเน้นการลงทุนในกิจการไฟฟ้าในโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำในรูปแบบการร่วมลงทุนกับ กฟผ. ส่วนบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) นั้น ได้เข้าถือหุ้นในบริษัทต่างๆ เช่น บริษัทผลิตไฟฟ้าขอนแก่น จำกัด บริษัทผลิตไฟฟ้าระยอง จำกัด บริษัทไทย แอลเอ็นจี เพาเวอร์ จำกัด และบริษัทกอล์ฟ เพาเวอร์ เจนเนอเรชั่น จำกัด ซึ่งประกอบธุรกิจในการผลิต จำหน่ายกระแสไฟฟ้า และธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้า และบริษัทเหล่านี้ได้ทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากับ กฟผ.

ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) จึงเห็นว่า บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) ถือได้ว่ามีประโยชน์ได้เสียทางอ้อมในทางธุรกิจโดยผ่านบริษัทในเครือซึ่งตนเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ อันเป็นการขัดกันผลประโยชน์ จึงเป็นนิติบุคคลที่มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของ กฟผ. ตามมาตรา ๘ ตรี (๑๒) ดังกล่าว

ประเด็นที่สอง เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทน กฟผ. ว่า ในขณะนี้ กฟผ. มอบหมายให้รองผู้ว่าการฯ ซึ่งเป็นพนักงานของ กฟผ. ทั้งสองคน ไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้จัดการในบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และกรรมการผู้จัดการใหญ่

ประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น เว้นแต่การเป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการในนิติบุคคลดังกล่าวโดยการมอบหมายของรัฐวิสาหกิจนั้น

ในบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) ที่ กฟผ. เข้าถือหุ้น โดย กฟผ. ยังคงสงวนตำแหน่งไว้ โดยแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าการประจำสำนักผู้ว่าการ ในระหว่างที่ไปปฏิบัติงานในบริษัททั้งสองดังกล่าว แต่ไม่ได้รับเงินเดือนจาก กฟผ.

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) จึงเห็นว่า ในขณะนี้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงตามข้อหาหรือในประเด็นที่สอง กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยให้ความเห็นในประเด็นข้อหาหรือในประเด็นที่สาม พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นกฎหมายทั่วไปใช้บังคับกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดวงแนวทางเกี่ยวกับระบบกรรมการผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ และพนักงานรัฐวิสาหกิจภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันและให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเมื่อพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ ใช้บังคับ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้นำระบบการจ้างบริหารโดยทำสัญญาจ้างและจ่ายค่าจ้างหรือผลประโยชน์อื่นตามผลงานในการบริหาร ซึ่งเป็นระบบใหม่มาใช้กับการแต่งตั้งผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ^๒ ทุกแห่ง เพื่อให้รัฐวิสาหกิจมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในเชิงธุรกิจอย่างแท้จริง^๓ อันมีผลทำให้การพิจารณาคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามวิธีการสรรหา การจ้าง การปฏิบัติหน้าที่ ค่าจ้างหรือผลประโยชน์อื่นและการพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยในการสรรหาผู้บริหารจะมีคณะกรรมการคณะหนึ่งทำหน้าที่สรรหาบุคคลที่จะเป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ ตี (๑) (๓) (๔) (๕) (๖) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ ตามนัยมาตรา ๘ จัตวา วรรคสาม^๔

^๒ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ผู้บริหาร” หมายความว่า ผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดที่มีอำนาจหน้าที่คล้ายคลึงกันของรัฐวิสาหกิจนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจไม่มีฐานะเป็นพนักงาน และให้เป็นการจ้างบริหารโดยทำสัญญาจ้าง โดยกำหนดค่าจ้างหรือผลประโยชน์อื่นตามผลงานในการบริหาร เพื่อให้รัฐวิสาหกิจมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในเชิงธุรกิจอย่างแท้จริง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจเพื่อกำหนดให้ผู้บริหารในทุกรัฐวิสาหกิจไม่มีฐานะเป็นพนักงานแต่เป็นการจ้างบริหารโดยทำสัญญาจ้าง และกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหา การจ้าง การปฏิบัติหน้าที่ ค่าจ้างหรือผลประโยชน์อื่นและการพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหาร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^๔ มาตรา ๘ จัตวา

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้คณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่สรรหาบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เหมาะสมที่จะเป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ ตี (๑)

โดยที่มาตรา ๘ ตรี (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติไว้ว่า ผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจต้องไม่เป็นหรือภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันได้รับแต่งตั้ง ไม่เคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น เว้นแต่การเป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการในนิติบุคคลดังกล่าวโดยการมอบหมายของรัฐวิสาหกิจนั้น ซึ่งลักษณะต้องห้ามตามบทบัญญัติดังกล่าวมีขึ้นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลซึ่งมีผลประโยชน์ขัดกันกับรัฐวิสาหกิจเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจเพื่อหาประโยชน์ใด ๆ อันมิชอบในรัฐวิสาหกิจ แต่อย่างไรก็ดี โดยทั่วไปกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจกำหนดให้รัฐวิสาหกิจสามารถจัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด หรือร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่น เพื่อประกอบธุรกิจภายใต้วัตถุประสงค์ของตนหรือที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวเนื่องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ได้ ในการดำเนินงานจึงมักจะมีการมอบหมายให้ผู้ซึ่งเป็นที่ไว้วางใจไปปฏิบัติงานหรือกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทที่รัฐวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นหรือร่วมทุน ฉะนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดข้อยกเว้นลักษณะต้องห้ามดังกล่าวขึ้นไว้ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งประธานกรรมการหรือกรรมการโดยการมอบหมายของรัฐวิสาหกิจ มีสิทธิที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจได้ เนื่องจากการไปดำรงตำแหน่งในลักษณะเช่นนี้เป็นไปเพื่อรักษาประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจในนิติบุคคลนั้น อันมิใช่การดำรงตำแหน่งเพื่อประโยชน์ในทางส่วนตัวแต่อย่างใด การวินิจฉัยในประเด็นเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามและข้อยกเว้นตามมาตรา ๘ ตรี (๑๒) จึงต้องพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นรายกรณี สำหรับกรณีข้อหาหรืออื่น จากเอกสารและคำชี้แจงของผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สามารถสรุปข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๑. คณะกรรมการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๓ และครั้งที่ ๔/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๓ มอบหมายให้นายบุญชู ดิเรกสถาพร รองผู้ว่าการบัญชีและการเงิน ไปดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด(มหาชน) และมอบหมายให้นายสิทธิพร รัตโนภาส รองผู้ว่าการนโยบายและแผน ไปดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด(มหาชน) โดยทั้งสองคนยังคงสภาพการเป็นพนักงาน กฟผ. และให้ได้รับเงินเดือนจากบริษัทฯ เพียงแห่งเดียว๒. ต่อมา ผู้ว่าการ กฟผ. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้นายบุญชูฯ ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าการประจำสำนักงาน และให้ไปปฏิบัติงานหน้าที่ในบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด

---

(๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๐) (๑๑) และ (๑๒) นอกจากนี้จะต้องไม่เป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจแห่งนั้น และมีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ในวันยื่นใบสมัครเพื่อเสนอให้ผู้มีอำนาจพิจารณาแต่งตั้ง ทำสัญญาจ้างและแต่งตั้งเป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจนั้น ทั้งนี้ โดยอาจจะเสนอชื่อผู้มีความเหมาะสมมากกว่าหนึ่งชื่อก็ได้

(มหาชน)^๔ และให้นายสิทธิพรฯ ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าการประจำสำนักงาน และให้ไปปฏิบัติงานหน้าที่ในบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด(มหาชน)^๖

๓. นายบุญชูฯ ได้ไปดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการของบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด(มหาชน) อีกทั้งในขณะนี่ยังดำรงตำแหน่งกรรมการและรักษาการกรรมการผู้จัดการของบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด และดำรงตำแหน่งกรรมการของบริษัทราชบุรีพลังงาน จำกัด ทั้งนี้ บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด และบริษัทราชบุรีพลังงาน จำกัด เป็นบริษัทในเครือบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด(มหาชน) และการดำรงตำแหน่งในทั้งสองบริษัทได้รับการมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารของบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด(มหาชน)

๔. นายสิทธิพรฯ ได้ไปดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่ของบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) และในขณะนี่ยังดำรงตำแหน่งในบริษัทลูกของบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) ดังนี้

- (๑) ประธานกรรมการของบริษัทผลิตไฟฟ้าระยอง จำกัด
- (๒) ประธานกรรมการของบริษัทผลิตไฟฟ้าขอนแก่น จำกัด
- (๓) ประธานกรรมการของบริษัทไทย แอลเอ็นจี เพาเวอร์ จำกัด
- (๔) ประธานกรรมการและกรรมการของบริษัทกัลฟ์ เพาเวอร์ เจนเนอเรชั่น จำกัด

จำกัด

- (๕) ประธานกรรมการและกรรมการของบริษัทกัลฟ์ อีเล็คทริค จำกัด(มหาชน)
- (๖) ประธานกรรมการของบริษัทเอ็กโกเอ็นจิเนียริงแอนด์เซอร์วิส จำกัด
- (๗) ประธานกรรมการของบริษัทเอ็กคอมธารา จำกัด

ทั้งนี้ บริษัททั้งหมดข้างต้นเป็นบริษัทในเครือบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) และการดำรงตำแหน่งในบริษัทดังกล่าวทั้งหมดได้รับการมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารของบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)

๕. ตามข้อบังคับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๒๙๙ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลบริษัทในเครือ กฟผ. ลงวันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการเพื่อกำกับดูแลบริษัทในเครือ กฟผ.^๗ โดยผ่านทางผู้แทน กฟผ. ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการบริษัทในเครือ กฟผ. และให้ผ่านทางผู้แทน กฟผ. ที่มีฐานะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทในเครือของ กฟผ.^๘

^๔ คำสั่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่ ช. ๒๐๖/๒๕๔๓ เรื่อง แต่งตั้งตำแหน่งบังคับบัญชา ลงวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓

^๖ คำสั่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่ ช. ๒๐๗/๒๕๔๓ เรื่อง แต่งตั้งตำแหน่งบังคับบัญชา ลงวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓

^๗ ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

(๑) “กฟผ.” หมายความว่า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

(๒) “บริษัทในเครือ กฟผ.” หมายความว่า บริษัทที่ กฟผ. ได้ถือหุ้นโดยตรง

^๘ ข้อ ๔ การกำกับดูแลบริษัทในเครือ กฟผ. ให้มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๖. ตามข้อบังคับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓๑๔ ว่าด้วยการให้พนักงานไปปฏิบัติงานที่บริษัทในเครือ กฟผ. ลงวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ นั้น ได้กำหนดกรณีการส่งพนักงานไปปฏิบัติงานในบริษัทในเครือ กฟผ.^๙ ให้กระทำได้ แต่จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของ กฟผ. และบริษัทในเครือ และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ กฟผ. โดยมีระยะเวลาการไปปฏิบัติงานคราวละไม่เกินสี่ปี^{๑๐} พนักงานที่ไปปฏิบัติงานที่บริษัทในเครือยังคงมีสิทธิได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารได้เช่นเดียวกับพนักงานที่ปฏิบัติงานใน กฟผ.^{๑๑} อีกทั้งยังให้นับอายุการทำงานที่บริษัทในเครือ เป็นอายุการทำงานที่ กฟผ. ด้วย^{๑๒} และเพื่อประโยชน์ในการกลับมาปฏิบัติงานที่ กฟผ. จะมีการปรับหรือขึ้นเงินเดือนประจำปี หรือการเลื่อนระดับตำแหน่งให้แก่พนักงานนั้นตลอดระยะเวลาที่ไปปฏิบัติงาน โดยนำการปฏิบัติงานที่บริษัทในเครือ รวมทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบมาพิจารณา ทั้งนี้ กฟผ. จะจัดทำเป็นทะเบียนบัญชีไว้ และเมื่อพนักงานกลับมาปฏิบัติงานที่ กฟผ. จะได้รับเงินเดือนและตำแหน่งตามที่ปรากฏในทะเบียนบัญชี^{๑๓}

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ ๓) เห็นว่า กรณีร้องผู้ว่าการฯ ทั้งสองคนไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้จัดการในบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด(มหาชน) และกรรมการผู้จัดการใหญ่ในบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด(มหาชน) โดยยังคงสงวนตำแหน่งใน กฟผ. แต่

(๑) ให้ผ่านทางผู้แทน กฟผ. ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการบริษัทในเครือ กฟผ.

(๒) ให้ผ่านทางผู้แทน กฟผ. ที่มีฐานะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทในเครือ กฟผ.

๙ ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

(๑) “บริษัท” หมายความว่า บริษัทในเครือ กฟผ. ที่ กฟผ. ถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๐} ข้อ ๔ การส่งพนักงานไปปฏิบัติงานที่บริษัท ให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของ กฟผ. และบริษัท และให้ใช้บังคับเฉพาะพนักงานระดับผู้อำนวยการฝ่ายหรือเทียบเท่าขึ้นไป

การส่งพนักงานไปปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ กฟผ. โดยมีระยะเวลาการไปปฏิบัติงานที่บริษัทคราวละไม่เกิน ๔ ปี

^{๑๑} ข้อ ๕ พนักงานที่ไปปฏิบัติงานที่บริษัทมีสิทธิได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารได้เช่นเดียวกับพนักงานที่ปฏิบัติงานใน กฟผ. และในกรณีที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารใน กฟผ. ให้ผู้นั้นกลับมาปฏิบัติงานที่ กฟผ. ก่อนครบกำหนดเวลาที่ส่งไปปฏิบัติงานที่บริษัทได้

^{๑๒} ข้อ ๖ พนักงานที่ กฟผ. ส่งไปปฏิบัติงานที่บริษัท ให้นับอายุการทำงานที่บริษัท เป็นอายุการทำงานที่ กฟผ. ด้วย

^{๑๓} ข้อ ๙ เพื่อประโยชน์ในการกลับมาปฏิบัติงานที่ กฟผ. กฟผ. จะพิจารณาปรับหรือขึ้นเงินเดือนประจำปี หรือเลื่อนระดับตำแหน่งให้แก่พนักงานที่ไปปฏิบัติงานที่บริษัท เหมือนปฏิบัติงานอยู่ที่ กฟผ. ตลอดระยะเวลาที่ไปปฏิบัติงาน ซึ่งการพิจารณาจะนำผลการปฏิบัติงานรวมทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบที่บริษัทมาประกอบการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของ กฟผ.

การปรับหรือขึ้นเงินเดือนประจำปี หรือการเลื่อนระดับตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้ กฟผ. จัดทำเป็นทะเบียนบัญชีไว้ เมื่อพนักงานกลับมาปฏิบัติงานที่ กฟผ. จะได้รับเงินเดือนและตำแหน่งตามที่ปรากฏในทะเบียนบัญชี

ไม่ได้รับเงินเดือนจาก กฟผ. นั้น เนื่องจากตำแหน่งกรรมการผู้จัดการและกรรมการผู้จัดการใหญ่ ถือว่าเป็นกรรมการคนหนึ่งในคณะกรรมการของบริษัท และการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะดังกล่าว ย่อมเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า จะต้องปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการบริหารของบริษัทมอบหมายด้วย ซึ่งเมื่อปรากฏว่า คณะกรรมการบริหารของบริษัทมอบหมายให้ไป ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในบริษัทที่บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) ถือหุ้นอยู่ อันเป็นหลักเกณฑ์ในทางปฏิบัติในการ ประกอบธุรกิจ กรณีที่ย่อมถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการผู้จัดการและกรรมการ ผู้จัดการใหญ่ นั่นเอง เมื่อการดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการและกรรมการผู้จัดการใหญ่ดังกล่าว ได้รับมอบหมายจาก กฟผ. ทั้งนี้ ตามข้อบังคับของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓๑๔ฯ ซึ่งได้กำหนดกรอบให้ปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้แล้ว จึงถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติงานโดยการ มอบหมายจาก กฟผ. ด้วย กรณีจึงย่อมเป็นไปตามหลักของข้อยกเว้นตามมาตรา ๘ ตรี (๑๒)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) จึงเห็นว่า การ ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการในบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และกรรมการ ผู้จัดการใหญ่ในบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) ของรองผู้ว่าการฯ ทั้งสองคน เข้าข่ายข้อยกเว้น ของลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ ตรี (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับ กรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ รองผู้ว่าการฯ ทั้งสองคนจึงไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจตาม บทบัญญัติดังกล่าว

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศักดิ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๕